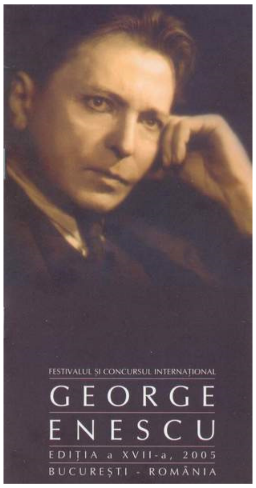
Duminică se deschide la București O NOUĂ EDIȚIE A FESTIVALULUI ȘI CONCURSULUI INTERNAȚIONAL "GEORGE ENESCU"

(Costin Popa – 1 septembrie 2005)

Este pentru a XVII-a oară când George Enescu este omagiat prin Festivalul și Concursul Internațional care-i poartă numele. Un eveniment ce reconfirmă municipiul București ca una din importantele capitale muzicale ale lumii și validează odată în plus România printre furnizorii de valori culturale europene și mondiale. Anul acesta, cele două importante manifestări se înscriu în sărbătoririle prilejuite de Anul Internațional "George Enescu", dedicat comemorării a 50 de ani de la trecerea în neființă a marelui nostru compozitor. Actuala ediție se va desfășura în perioada 4-20 septembrie, sub înaltul patronaj al Președintelui României, Traian Băsescu, sub președinția de onoare a directorului Operei de Stat din Viena, Ioan Holender și va fi organizată de Ministerul Culturii și Cultelor.

Înapoi în timp

În cei 47 de ani trecuți de la prima ediție (1958), a devenit o obișnuință ca Bucureștiul să devină vreme de trei săptămâni – cu periodicitate de 3 sau, în cazul urmăririi unor momente aniversare, 4 ani – locul de întâlnire al unor mari interpreți ai lumii, ce au conectat publicul românesc la pulsul vieții muzicale de pe mapamond. În acest început de secol XXI, festivalul enescian s-a desfășurat la un interval de doi ani. Trebuie afirmat de la bun început, fără teamă de a greși, că ținând seama de prezențele de excepțională valoare care au populat afișele, de înalta altitudine artistică, de abundența manifestărilor care au îmbrăcat și alte forme de exprimare (balet, teatru, poezie, jazz, recitaluri și prezentări de filme în aer liber), capitala României poate fi privită ca un Salzburg al acestei părți de continent, analogiile cu renumitul festival austriac fiind evidente.

În timp, la București, legende ale artei interpretative au oferit momente de neuitat – Yehudi Menuhin, David Oistrah, Sviatoslav Richter, Herbert von Karajan, Isaac Stern, Elisabeth Schwarzkopf, Artur Rubinstein ș.a., au concertat mari artiști – violonistul Henryk Szeryng, pianistul Claudio Arrau, violoncelistul și șeful de orchestră Mstislav Rostropovici, dirijorii Sir John Barbirolli, Lorin Maazel, Zubin Mehta, Sir Colin Davis, Myung-Whun Chung, Riccardo Muti, Seiji Ozawa, Lorin Maazel, Daniel Barenboim, Georges Prêtre, cântăreții Virginia Zeani, Nicola Rossi-Lemeni, Grace Bumbry, Victoria de Los Angeles, Teresa Berganza, Juan Diego Flórez etc., toți purtând nume de profundă rezonanță. Lista lor ar fi practic nesfârșită.

La București au venit ansambluri de mare prestigiu: Filarmonica din Viena, Filarmonica din Los Angeles, Filarmonica din Moscova, Orchestra Simfonică și Orchestra Filarmonică din Londra, Orchestra Teatrului Scala din Milano, Academia St. Martin-in-the-Fields, Opera de Stat din Viena, Cvartetul Juilliard, Baletul Teatrului Bolșoi din Moscova, Compania americană de balet Alvin Ailey și multe altele.

David Oistrah: „Sunt convins că aceste evenimente constituie o măreață sărbatoare în viața muzicală internațională... Personal sunt foarte bucuros să dau iarăși concerte în București, în fața publicului pe care nu l-am uitat... Eu cred că dacă George Enescu ar mai fi trăit ar fi fost foarte mulțumit de felul cum a fost organizat festivalul și de importanța pe care o capătă în viața muzicală internațională.”

Sir John Barbirolli : „Consider admirabilă initiațiva României de a omagia memoria marelui său fiu. Sunt fericit că am prilejul să aduc și eu o contribuție la această nobilă acțiune.”

Herbert von Karajan : „Sunt foarte mulțumit că am venit la Bucureşti. Am încă proaspătă în memorie amintirea concertului pe care l-am dat aici acum 20 de ani. Încă de atunci, aprecierea publicului bucureştean m-a impresionat în mod deosebit.”

Baritonul Esa Ruuttunen: „Am sentimente profunde pentru România, deoarece am citit mult despre Enescu si patria sa atunci când am interpretat rolul Oedipe. Aştept cu nerăbdare să colaborez cu muzicienii români și voi încerca sa fac tot ce este mai bine pentru a povesti istoria lui Oedipe într-o manieră cât mai emoționantă, aşa cum a imaginat-o Enescu.”

Alături de oaspeții străini, reputați artiști români și-au confirmat valoarea prin prestații de excepție: violoniștii Ion Voicu, Ştefan Gheorghiu, pianiștii Valentin Gheorghiu, Radu Lupu, Dan Grigore, şefii de orchestră Constantin Silvestri, Mihai Brediceanu, Constantin Bugeanu, Egizio Massini, Iosif Conta, Horia Andreescu, Cristian Mandeal, Marin Constantin, cântăreții David Ohanesian (creatorul român de neuitat al rolului Oedipe), Nicolae Herlea, Elena Cernei, Viorica Cortez, Dan Iordăchescu și mulți, mulți alții. Ansamblurile româneşti au fost prezente în festival prin Filarmonica „George Enescu”, formațiile Radiodifuziunii, Opera Națională din București, Corul de Cameră „Madrigal”, ca și prin orchestrele din Cluj, Timișoara, Iași etc.

Concursul, deși desfășurat cu întreruperi și în diverse formule de secțiuni, a fost o adevărată rampă de lansare pentru tineri, care au devenit, imediat după aceea, nume reputate ale artei interpretative mondiale. Este suficient să amintim de pianiștii Li Mingqiang, Radu Lupu și Dan Grigore, mezzosopranele Agnes Baltsa și Viorica Cortez, sopranele Eugenia Moldoveanu și Marina Krilovici, tenorul Ludovic Spiess, violonista Silvia Marcovici.

Conducători artistici

Personalități de prestigiu, românești și internaționale, s-au aflat la direcția generală sau artistică a Festivalului și Concursului „George Enescu”. Îi numesc aici pe Mihai Brediceanu, Ludovic Spiess, Lawrence Foster, Cristian Mandeal. În acelaşi timp, preşedinția de onoare a revenit Lordului Menuhin, compozitorului și muzicologului italian de origine română Roman Vlad și, de la ediția anterioară, lui Ioan Holender, director al unuia din cele mai mari teatre lirice ale lumii, Opera de Stat din Viena.

Ioan Holender: „Este extraordinar că Festivalul există și că Guvernul a găsit de cuviință să aloce o parte din banii publici pentru această manifestare. Enescu este o mare valoare universală, lucru care trebuie pus în evidență.”

Lawrence Foster: „Cred ca l-am reașezat pe Enescu pe harta muzicală a lumii, acolo unde ar fi trebuit sa fie. Să nu uităm că, odată, el fusese iubit și cântat, mai ales în Europa. A venit apoi o vreme când muzica lui n-a mai fost la modă. Cred că în prezent el începe să fie cunoscut din nou."

Concertele actualei ediții

După cum era firesc, onoarea concertului de deschidere revine Filarmonicii bucureștene ce poartă numele marelui compozitor. Dirijorul Horia Andreescu se va afla la pupitru, pentru un program Enescu – Beethoven, în care soliști vor fi Dmitri Sitkovetsky, Alexander Rudin, Brigitte Engerer. Aflată pentru prima oară la București, Orchestra Simfonică Kirov va susține două concerte alcătuite în special din muzică rusă (solist, tânărul violonist Alexandru Tomescu) în care renumitul său dirijor, Valery Gergiev, a ținut să includă o lucrare enesciană, **Suita nr. 1 în Do major, op. 9.** Oaspete constant al Festivalurilor, celebrul Zubin Mehta se va afla de data aceasta în fața Orchestrei Filarmonice din Israel, tot pentru două serate, în care programul cuprinde opusuri de Mozart (**Simfonia nr. 41 „Jupiter"**), Mahler (**Simfonia a VI-a**), Enescu (**„Vox Maris"**), Beethoven (**Simfonia a IX-a**). Îndelung așteptată este sosirea faimosului pianist și dirijor Murray Perahia (debut bucureștean) care va colabora în această dublă ipostază cu Academia St.-Martin-in-the-Fields. Capela de Stat din Dresda va fi dirijată în două concerte de vechea noastră cunoștință, Myung-Whun Chung, nume important pe eșichierul liric și simfonic internațional, Orchestra Simfonică Radio din Stuttgart va beneficia de bagheta lui Sir Roger Norrington (soliste – pianista Hélène Grimaud în Brahms și mezzosoprana Aura Twarowska în Mahler) iar Orchestra Națională Radio îl va avea la pupitru pe Gabriel Chmura, cu surprinzătorul violonist Nigel Kennedy alături de Remus Azoiței, soliști. Invitată este și Filarmonica „Transilvania" din Cluj-Napoca într-un program Beethoven – Enescu – Bartók dirijat de Sasha Goetzel. Solist, cunoscutul violonist italian Uto Ughi.

O premieră care poate trece neobservată printre atâtea altele poartă o semnificație aparte. Este pentru întâia oară în Festival când un mare ansamblu străin (London Philharmonic Orchestra) este dirijat de un maestru român (Cristian Mandeal, care îl are ca solist pe pianistul Melvyn Tan), după cum, reprezintă o premieră faptul că un mare dirijor străin (Sir Neville Marriner) conduce o orchestră românească (Filarmonica „George Enescu", cu Benedetto Lupo – pianist solist). Dacă mai adăugăm că Shlomo Mintz se va afla în compania Orchestrei de Cameră Radio în postură de dirijor și solist, iată că asistăm la o adevărată integrare artistică pe plan internațional, onorantă pentru noi.

Festivalul se va încheia cu un Concert de Gală organizat cu ocazia inaugurării Anului Internațional al Francofoniei. Kurt Masur va conduce Orchestra Națională a Franței pentru un program Enescu – Debussy – Ravel, după ce, cu o seară înainte, solistă îi va fi pianista Elisabeth Leonskaja în **Concertul nr. 2 în Si bemol major op. 83** de Brahms, alăturat **Simfoniei în re minor** de César Franck.

Operă și balet

Capodopera lirică **Oedipe**, una din lucrările majore ale contemporaneității, va fi reluată pentru două spectacole în monumentala montare a lui Petrika Ionesco. Bagheta lui Michael Boder se va afla în fața forțelor Operei Naționale din București. În rolul titular, finlandezul Esa Ruuttunen,

cunoscut Oedipe la Operele din Viena și Barcelona, alternativ cu Ştefan Ignat care a întrupat personajul enescian la București și Cagliari.

Un eveniment cu totul deosebit va fi prezenţa pe scena Teatrului Naţional „I. L. Caragiale” din București a celebrului Teatru de Balet „Eifman” din Sankt Petersburg cu două programe: **Giselle Rouge** și **Don Giovanni și Molière**. Direcția artistică şi coregrafia aparţin lui Boris Eifman.

Recitaluri

Ca de obicei, abundentă pe afiș este programarea recitalurilor. Cu titlu inedit, chiar în a doua zi a Festivalului, mezzosoprana Julia Migenes va fi vedeta spectacolului **La Argentina – Tango** ce va avea loc pe scena Teatrului Național. Reputate formații de cvartet – Wiener Philharmoniker, Stradivari, Emerson, Voces, Enescu vor evolua pe scena Ateneului Român în atractive programe. Ansamblul „Schubert” și-a ales pentru cvartetele cu pian un repertoriu Enescu – Martin Butler – Fauré. Sunt de remarcat prezențele pianistului Gerhard Oppitz și ale duo-urilor Meneses – Wyss (violoncel – pian) și Dumay – Cascioli (vioară – pian), acesta din urmă oferind publicului de la Ateneu **Sonata nr. 3, op. 25 „în caracter pupular românesc”** de George Enescu. Pentru prima oară la Bucureşti se va afla reputatul bas-bariton José van Dam, interpretul rolului Oedipe într-o înregistrare referențială pe CD sub bagheta lui Lawrence Foster. Artistul belgian va interpreta lieduri de Schumann, Debussy, Duparc, Enescu și Ravel. Mezzosoprana Marjana Lipovsek, artistă legată pe parcursul carierei de rolul Sfinxului din opera **Oedipe**, va fi prezentă în ultima zi a Festivalului pe podiumul Ateneului Român într-un recital de lieduri.

La miezul nopții

Şi această ediție continuă tradiția concertelor nocturne. Integrala **Suitelor** și a **Concertelor Brandenburgice** de Bach va putea fi aplaudată în interpretarea cunoscutei formații King's Consort, în timp ce integrala **Concertelor pentru pian și orchestră** de Beethoven apare pe afişul Orchestrei de Cameră din Lausanne. Dirijor și solist, Christian Zacharias.

Muzica românească

A fost o preocupare permanentă a organizatorilor introducerea în programe a cât mai multor lucrări enesciene. Răspunsul pozitiv venit din partea formațiilor oaspete, a dirijorilor lor, constituie o probă a reputației internaţionale solide a maestrului român. În afară de opusurile deja semnalate, este demn de amintit că programele alese de pianistul Gerhard Oppitz, violoncelistul Antonio Meneses, dirijorii Kurt Masur, Myung-Whun Chung, Sir Neville Marriner și Sasha Goetzel, violonistul Augustin Dumay, Wiener Philharmoniker Quartet, London Philharmonic Orchestra, mezzosoprana Marjana Lipovsek, conţin și lucrări de George Enescu.

Noul ministru al Culturii și Cultelor, Adrian Iorgulescu, a declarat recent că„vom avea mai multă muzică românească în concerte”. Într-adevăr, Sala „Mihail Jora” a Societății Române de Radiodifuziune va fi gazda unor manifestări dedicate creației autohtone. Sub genericul **Creația muzicală românească în contemporaneitate** sunt programate patru concerte: lucrări interpretate de Orchestra de Cameră „Philharmonia” (dirijor Nicolae Iliescu, solist Octavian Rațiu), lieduri cu soprana Bianca Manoleanu și piese interpretate de Ansamblurile „Archaeus”, „Traiect” și „Hyperion”, precum și opusuri corale și lucrări simfonice în tălmăcirea Filarmonicii „Banatul” din Timișoara (dirijor Remus Georgescu, soliști Viniciu Moroianu, Florin Croitoru, Laura Buruiană,

Adrian Petrescu). Compozitori ca Paul Constantinescu, Mihail Jora, Ştefan Niculescu, Aurel Stroe, Dan Buciu, Dan Dediu, Adrian Iorgulescu, Dan Voiculescu, Livia Teodorescu și mulți alții figurează pe afișele acestor concerte. În total sunt programate 44 de lucrări contemporane românești, la care dacă se adaugă creațiile enesciene avem imaginea reprezentării în Festival a puterilor componisticii noastre.

Concursul

În acest an, Concursul Internațional „George Enescu" se va desfăşura pe trei secțiuni: pian, vioară și compoziție. Secțiunea de canto nu figurează în program, ea urmând a fi reluată, ne exprimăm speranța, la edițiile următoare, continuând tradiția împământenită cu mare succes de decenii. Dacă pentru pian s-au înscris 30 de competitori din 13 țări, la vioară vor concura 23 de tineri din 10 țări. Pentru secțiunea de compoziție, a cărei existență constituie o salutară inițiativă a ultimei ediții, s-au primit nu mai puțin de 58 de lucrări originale. Dacă pe laureații pianiști și violoniști îi vom putea asculta în Gala finală ce va avea loc la Ateneul Român pe 11 septembrie cu concursul Orchestrei Filarmonice „Moldova" din Iași condusă de Alexandru Lăscae, compozițiile premiate în 2005 vor putea fi audiate la ediția următoare a Festivalului. După cum, anul acesta, tot duminică 11 septembrie la Sala Radio, sunt programate lucrări premiate în 2003 – **Cvartetul de coarde „Musica nocturna"** de Vlad Hârlav Maistorovici și piesa **„Halucinații Gotice"** de Doina Rotaru. Va dirija tânarul Tiberiu Soare.

Piața Festivalului

Inițiativă absolut remarcabilă, Piața Festivalului duce manifestările desfăşurate sub numele lui George Enescu în zona largii accesibilități de participare a publicului bucureștean. Spicuind de pe afiș nu putem să nu constatăm varietatea și atractivitatea programelor ce se vor desfăşura zilnic începând de la ora 19 până către miezul nopții, cu reluări de filme tot în fiecare zi, dimineața de la ora 11. Iată câteva concretizări: recitalurile Fundației Culturale „Remember Enescu" ale Teatrului Naționale de Operetă „Ion Dacian", programele susținute de elevii liceelor de muzică și artă din București și Ploiești, recitaluri sub genericul „Tinere talente", spectacole de poezie și muzică, programe de cântece și jocuri populare, recitaluri de șansonete, concertul **Nuova Musica Consonante** susținut de Duo Intermedia, filme muzicale sau de teatru, concursuri. O remarcă specială trebuie reținută pentru programele de jazz. De fapt ele sunt prezente și „indoor" în Festival, prin „Nigel Kennedy Jazz Project" (Teatrul Național, 12 septembrie) respectiv Barbara Hendricks și „Magnus Quartet Jazz Project" (Ateneul Român, 19 septembrie).

În țară

Şi publicul din mari orașe ale României va fi conectat la pulsul Festivalului. Ansamblurile King's Consort, Wiener Philharmoniker Quartet și Schubert vor concerta la Timișoara și Cluj, dirijorul Sasha Goetzel și violonistul Uto Ughi își vor prezenta programul bucureștean și la Cluj. Concertul laureaților Concursului Internațional se va repeta la Cluj, Iași și Brașov. Cvartetul Voces va concerta și la Iași iar Cvartetul „Enescu" din Paris va susține un recital la Brașov avându-l ca invitat pe pianistul Gabriel Tacchino. Orchestra Philharmonia (dirijor Nicolae Iliescu, solist Octavian Rațiu) va evolua la Iași, Brașov dar și la Tescani, ambientul atât de drag maestrului George Enescu.

Alte manifestări

Așa cum a fost și până acum, în paralel cu Festivalul și Concursul, Bucureştiul propune evenimente adiacente. Tradiționalul Simpozion Internațional de Muzicologie „George Enescu" se va desfășura (cu participarea a 30 de muzicologi străini) în organizarea Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor la Muzeul Național „George Enescu", lăcaș care va găzdui și expoziția „George Enescu – Portrete din arhiva muzeului". O expoziție de fotografii intitulată „Ipostaze muzicale" și semnată Eugen Oprina se va vernisa la Sala Palatului. Va fi emisă o plachetă cu chipul lui George Enescu și se vor lansa CD-uri, volume, DVD-uri omagiale.

Coproducători, sponsori, parteneri și... bani

Un eveniment de asemenea anvergură implică importante forțe organizatorice. Alături de Ministerul Culturii și Cultelor se află coproducătorii – Societatea Română de Radiodifuziune, Societatea Română de Televiziune și Primăria Municipiului București. Sprijin este acordat de ministerele Finanțelor Publice, Administrației și Internelor, Transporturilor, Construcțiilor și Turismului, Afacerilor Externe precum și Educației și Cercetării; de asemenea de Regia Autonomă „Administrația Patrimoniului Protocolului de Stat", Uniunea Compozitorilor și Muzicologilor, Uniunea Criticilor Muzicali, Aeroporturile internaționale „Henri Coandă" și Băneasa.

Sponsori sunt Banca Comercială Română, Casa de Economii și Consemnațiuni, Compania TAROM (transportator oficial), Institutul de Tehnică de Calcul, Kawai Musical Instruments Mfg. Co. Ltd, ASIROM și Smart Call.

În rândul partenerilor media interni și internaționali se numără publicațiile Adevărul, Cotidianul, Curentul, Evenimentul Zilei, Gardianul, Gândul, Jurnalul Național, România liberă, Ziua, Actualitatea Muzicală, Business Review, Casa de vacanță, Casa Lux, Muzica, Observatorul cultural, precum și Canalul TV „MEZZO" și Canalul Radio Delta RFI, filială a Radio France Internationale.

Nu mai puțin de 19,27 milioane RON reprezintă bugetul Festivalului și Concursului, din care 11,7 milioane RON sunt onorarii plătite artiștilor participanți. Au fost alocate fonduri pentru reabilitarea acustică a Sălii Palatului, știut fiind că destinația primară a acestui uriaș auditoriu nu a fost muzicală iar la ultima ediție a Festivalului au fost destule neîmpliniri din acest punct de vedere. Este motivul pentru care ministrul Culturii și Cultelor, Adrian Iorgulescu, a anunțat intenția de a iniția construirea unei noi săli de concerte în București, cu profil polivalent și cu capacitate de 2000 – 2500 de locuri, un deziderat mai vechi al lumii muzicale bucureştene, a publicului.

Gongul inaugural al ediției a XVII-a Festivalului și Concursului „George Enescu" va bate în curând, anunțând un eveniment internațional de excepție, care în mod sigur va capta atenția în România și, prin intermediul celor 25 de cronicari muzicali străini ca și a Canalului TV MEZZO, în lumea întreagă.